

"Ερχομαι ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην

Ὁ δρόμος ποὺ ἄλλοτε ἦταν ἓνα εἶδος ἀθηναϊκῆς «ὁδοῦ Ἑρμοῦ» ἔχασε πρὶν τὴν παλαιὰν μορφήν του. Τὰ καταστήματα τῶν ὑφασμάτων καὶ ἄλλων παρεμφερῶν εἰδῶν, (τὰ πραγματευτάδικα) ποὺ ἀνήκαν εἰς διαφόρους Ἑλληνας—τὸν Ἰω. Ταστσίδη, τὸν Κ. Πουλημένο, τὸν Ντακῆ, τὸν Ἰω. Βασιλείου, τὸν Θεόδ. Δοδοπούλου καὶ τόσους ἄλλους κατεδαφίσθησαν ἢ μετεβλήθησαν εἰς ἐμπορικὰ ἄλλων εἰδῶν, ποὺ δὲν κατορθώνουν ν' ἀποτυπώσουν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν σφραγίδα τῆς ἀνέσεως καὶ τοῦ πλοῦτος. Τούναντίον ἀρκετὰ ὑφασματοπωλεῖα καὶ καταστήματα εἰδῶν πολυτελείας (μυρωδικῶν, φωτογραφικῶν εἰδῶν, εἰδῶν τουαλέττας κτλ.) ἢ κοινῆς χρήσεως, (παντοπωλεῖα, γαλακτοπωλεῖα, ταβέρνες, μανάβικα, καρροποιεῖα) κατέλαβον θέσιν εἰς τὴν ὁδὸν ποὺ ὁδηγεῖ διὰ τοῦ ἐξαφανισμένου «Ἑβραϊκοῦ Τσεσμέ» ἕως εἰς τὰ ἄλλοτε ἐργοστάσια Δοδοπούλου. Ἡ με γαλυτέρα ἐμπορικὴ κίνησις μετεφέρθη εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς πόλεως.

Ἡ ἄλλοτε ἀθηναϊκὴ «ὁδὸς Ἑρμοῦ» ὡς δηγοῦσε τελικῶς εἰς τὴν ἐξοχικὴν τοποθεσίαν «Νεμάζ Γεκὰχ» ὅπου ὑπῆρχαν τὰ ψυχαγωγικὰ κέντρα τοῦ τόπου, τὰ περίφημα «σαλάτσια». Ἐγέμιζαν αὐτὰ καθε δράδυ ἀπὸ τὴν Σαράντα Ἐκκλησιώτικη νεολαία καὶ τοὺς προκρίτους ποὺ προσήρχοντο ἐκεῖ ἐποχούμενοι εἰς πολυτελεῖς ἀμάξας, τὰ λαντῶ, συνρόμενα ἐνίοτε μὲ τρία καὶ τέσσαρα ἄλογα. Τώρα εἰς τὴν τοποθεσίαν αὐτὴν στήνονται καθε ἔτος ἀλώνια διὰ νὰ ἱκανοποιοῦνται ἄλλαι πρακτικώτεραι ἀνάγκαι τῶν σημερινῶν κατοίκων τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν προέρχονται ἀπὸ ἀγροτικὰς περιφερείας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Βουλγαρίας—τὴν Δράμαν, τὴν περιφέρειαν Καρατζόδας, τὸν Λαγκαδᾶν, τὴν Στρώμνιτσαν, τὸ Νευροκόπι. Ἀρκετοὶ ἦλθαν ἀπὸ τὴν Βοσνίαν. Οἱ νέοι κάτοικοι ἀπετύπω-

Ἡ παλαιὰ ὁδὸς Ἑρμοῦ ἔχασε τὴν μορφήν της.— Ποῖα καταστήματα μένουν καὶ ποῖα κατεδαφίσθησαν.— Τὰ περίφημα «βαλάτσια».— Τὰ ἐργοστάσια Δοδοπούλου δὲν ὑφίστανται

Τοῦ συνεργάτου μας κ. **ΚΩΝΣΤ. Ι. ΚΟΥΚΚΙΔΗ**

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Ἡ ΕΝ ΟΛΩ Ἡ ΕΝ ΜΕΡΕΙ ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥ-
ΣΙΣ ΑΝΕΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΔΕΙΑΣ ΤΗΣ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ»



Τὸ ἐργοστάσιον ζακχαρώεως τῆς κωμοπόλεως Ἀλπαλλοῦ



ΣΥΝΕΙΧΕΙΑ

εἰς τὴν 3ην σελίδα

Μακεδονία 22/12/50

ΕΡΧΟΜΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΝ ΘΡΑΚΗΝ

— ΣΥΝΕΧΕΙΑ —
— εκ της 1ης σελίδος —

σαν την αγροτικήν μορφήν των άσχαλιών του και εις άλλα μέρη της πολιτείας. Έξωθεν πολλά «εδαφόνια», τα σφετεριστήρια των κομμένων φύλλων καπνού, είνε εκτεταμένα έξω από τὰ στίβια, εις την θέαν των διαβατών, ή μέσα στίς αὐλές. Ἀποτελεῖν τὴν σαφήν ἀπόδειξιν ὅτι ἡ πολιτεία κατοικουμένη τώρα ἀπὸ Τούρκους καπνοκωλύεργους, πρόσφυγας ἀπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, διεμορφώθη εἰς πολλὰ σημεῖα τῆς εἰς ἀγροτικήν.

ΙΧΝΗ ΕΡΕΙΠΩΣΕΩΣ

Μερικά κτίρια παρουσιάζουν πασιφανή τὰ ἴχνη τῆς εἰρηπείσεως. Εἶνε αὐτὰ πρὸς συγγένους κατοικοῦντο ἀπὸ γύφτους. Οἱ ἀεικίνητοι αὐτοὶ κάτοικοι τῆς οἰκουμένης, ὅπου καθύσουν, δημιουργοὺν μὲ τὴν τὰς πατισούλικῃ ζωῇ των ἐστίας πρὸς δὲν φημι ποτελοῦν καθόλου κόμημα τοκοδομητικῆς μορφῆς, εἰς ἐποικισίμους πολιτείας. Ἐπειτα ἡ πολιτεία φέρει ἔξω ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς πολὺ ἐμφανὲ τὰ ἴχνη τοῦ ἀγροτικοῦ συνοικισμού. Ὅλα αὐτὰ ἔδωκαν ὁ φερμὴν εἰς τὸν Ἀμερικανὸν δημοσιογράφον Α. Τ. Στήνλ νὰ γράψῃ ὅτι τὰ ἐντυπωσιακά σύγγραφα κτίρια τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἀγκυρᾶς ἀποτελεῖν ἕνα ἄλλωθεν ἐξωτερικὸν δερμικὶ καὶ ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ τουρκικοῦ πληθυσμοῦ ζῇ ὑπὸ συνθήκας ἐλάχιστα διαφορετικὰς ἀπὸ ἐκείνας τῆς ζωῆς των προγόνων του. Αὐτὰ ὅλα παρεκίνησαν ἐπίσης καὶ τὴν τουρκικὴν ἐφημερίδα «Κιρκισίκα» (Ἀλήθεια) νὰ διαβάσῃ ὅτι ὁ Τούρκος χωρικός δυστυχεὶ καὶ ὅτι ἄλλοτε ἀπηγορεύετο εἰς τοὺς χωρικοὺς νὰ κυκλοφοροῦν εἰς τοὺς κεντρικοὺς δρόμους τῆς Ἀγκυρᾶς, διὰ νὰ μὴ βλέπουν οἱ ξένοι εἰς τοὺς ἀν ὁλίαν κατὰστάσιν εὐρίσκονταί.

Ὡς τ' ἀνωτέρω νὰ μὴ εἴνε πλῆθος, εἴη καὶ νὰ ἔχουν κίβητον δικαιοσύνης. Ἀλλὰ τὸ δέξιον εἶνε ὅτι ἡ νῦν κυρτικὴ κυβερνήσις συνεκικουρούμενη ἀπὸ τὴν οικονομικὴν ἐνέανσιν των ἡμετέρων πολιτῶν ἀπεδείξετο πολλὴν μερίμνην κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας των. Καὶ εἰς τὰς ἄλλας διαφορὰς μέρους τῶν ἐποικισίων ἡμετέρας θὰ μὲς ἀναγνώσῃ εἰς μακροχρόνιον καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἐπίδρασις εἰς τὴν ἀγροτικήν ζωὴν, ὅπως ἤκουσα, δὲν θὰ ἔραται.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην καὶ ἐν συνάφει πρὸς τ' ἀνωτέρω, ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπομνησθῇ ἡ ἡμετέρα, ἐπιμονή ἐρυσίς τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως νὰ δέχεται εἰς τὸ ἔδαφός της γύφτους τῆς Βουλγαρίας. Ἐβόσθη μετρί τῆς ἐπὶ τινος χρόνον διακοπῆς των μετ' αὐτῆς σιδηροδρομικῶν συγκοινωνιῶν. Καὶ ταῦτο, διότι οἱ γύφτοι ἐποικισμένοι τυχόν εἰς νέαν μᾶστις ἐντὸς τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης θὰ διεμορφώσουν ἀόλητ' ἐλάν' ἐντοίχην καὶ χροματιστῶν τῆς ἀδελότητος ποντοῦ ἡμῶν αὐτῇ παρουσιάζεται ἡδὴ ἐμφανής.

ΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΔΟΔΟΠΟΥΛΟΥ

Τὰ ἐργοστάσια Δοδοπούλου, ὁμοιωστὰ εἰς τὴν περιφέρειαν δὲν ἴστανται πλὴν ὅν σήμερον. Ὑψαίνονται μόνον μερικοὶ τοῖχοι των. Προκείμενα μ' ἐξέδρα δι' ἐκδομηχάνισιν διαφορῶν εἰδῶν, τὰ ἐργοστάσια αὐτὰ εἶδον εἰς τὴν πόλιν μίαν θοὴν διομηχανικοῦ κέντρου. Ὅσον ἕνας μεγάλος ἀτμόμυλος (μὲ 24 ζεύγη κυλινδρῶν) των καὶ μὲ τὰ τὰ τελειοποιούμενα ξέρηματα), ἐργοστάσιον ποτιστικῶν (μὲ διηλεκτρικά, ἀποθήκας, οὐλομαγωγικά μηχανήματα κτλ.), ἐργοστάσιον ηλεκτρισμοῦ (ὁ ἰδιοκτήτης ἔκρυψεν ὅτι αὐτὸς ἔβρε πρώτος εἰς τὰς Σαράντας Ἐκκλησίας πὰ δῆλσαν, ἀπαικτικῶν καὶ μηχανῶν διηλεκτρισμοῦ). Οἱ Τούρκοι ἐκείνηστο πολὺ πληθεῖς εἰς τὸν δρόμον κατὰ τὸ σινοῦρ πᾶσι διὰ νὰ βαυμάσουν τὴν ἀκαρίσιαν ἐμάνισιν τοῦ φωτός εἰς ὅλα τὰ παράθυρα των ἐργοστασίων, ἐργοστάσιον ἀρτοποιίας καὶ τέλος εὐρύχωρον πτηνοτροφίον.

Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἐργοστασιοῦ αὐτοῦ συγκροτήματος, Ἕλλην ἡτκόος, μετὲρ τὸ 1923 εἰς Σαράντας Ἐκκλησίας.

ας διὰ τὴν ἀποτίμησιν τῆς περιουσίας του καὶ τὴν ἀποζημίωσιν του. Καὶ ἤκουσε τότε τὴν ἀπορίαν καὶ τὴν κάποιαν ἐντροπὴν τοῦ ἐκεῖ Τούρκου ἀρχηγοῦ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων διὰ τὴν ἐλλείψιν ἀνδράνων διὰ νὰ θέσουν εἰς λειτουργίαν τὸν ἀτμόμυλον καὶ διὰ τὸν λόγον τούτων ὑποχρεωτικὴν μεταφορὰν ἐκεῖ ἀλευρῶν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τὰ ἐργοστάσια παραλήφοντα ἀπὸ τὸ τουρκικὸν κράτος δὲν εὐλοῦργησαν πρᾶγματι. Σαράντας Ἐκκλησιᾶται Τούρκοι μ' ἐξέδειξαν ὅτι ἦσαν πεπαιδευμένοι καὶ ὅτι καὶ οἱ Τούρκοι δὲν ἠδύνατο νὰ τ' ἀπεκτέλῃ. Ἐτοὶ ἀνέστησαν εἰς τὴν τύχην των καὶ θαυμάσιως κατεστράφησαν. Ἐκεῖ ὅπου ἔλλοτε ὁ σφυγμὸς τῆς ζωῆς τῆς πόλεως ἦτο ἐκτάκτως ζωηρός — σημειώτεον ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης ἐνεργῶς τότε ὡς δεκαετίας πρὸς περὶ σὺνέλεγε καὶ μεγάλας ποσότητας σιτηρῶν ἀπὸ τὰ δημοκρατοῦμενα χωρία καὶ τὰ ἐκποσθῆκεν εἰς τὰς εὐρυχωρὰς ἀποθήκας των — πρᾶγμα τοῦ ἐπολαπτασίου τὴν ἐμπορικὴν δρᾶσιν των — τώρα χαίνουσι οἱ ἐρειπωμένοι τοῖχοι καὶ ἀκούονται μόνον τὰ κτυπήματα καὶ οἱ κρότοι των παρακειμένων σιδηροφυγίων καὶ καροποιείων.

ΜΙΑ ΕΠΙΓΡΑΦΗ

Εἰς ἕνα τοῖχον ὑπάρχει ἀκόμη ἡ μαρμαρινὴ ἐπιγραφή τοῦ μνημονεύει τὴν ὑπαρξίν ἐκεῖ ἐντατικῆς ἐργασίας καὶ ζωηρὰς κινήσεως τῶν ἀνθρώπων. Ἰδοὺ ἡ ἐπιγραφή αὕτη:

ΑΤΜΟΜΥΛΟΣ «Η ΑΘΗΝΑ»

Τῶν στρατηγῶν τὰ τρόπαια, στήλαι ἡ πυρραμίδες ὅσα ποτὲ, ὦ θεοτά, μὲ θάμνηται ἡ πόλις, μνήμην διαιωνίζουσι θαυμάσια.

Ὁ ἀνὴρ ἐκτετατήματα τῆς διομηχανιστικῆς ἐργασίας, εἰς τὸν λαὸν τροφὴν καὶ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἐπὶ εὐρυτέρῳ μελετῶν καὶ ἐργασίας εἰσόδου, τοῦ θαυμάσιου ἐκτετατήματα τῆς ἀπαρχᾶς προσφέρων, ὁ ἀνὴρ ἐκτετατήματα εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀνδράνας.

Ὁ ἀνὴρ ἐκτετατήματα τῆς διομηχανιστικῆς ἐργασίας, εἰς τὸν λαὸν τροφὴν καὶ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἐπὶ εὐρυτέρῳ μελετῶν καὶ ἐργασίας εἰσόδου, τοῦ θαυμάσιου ἐκτετατήματα τῆς ἀπαρχᾶς προσφέρων, ὁ ἀνὴρ ἐκτετατήματα εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀνδράνας.

Ὁ ἀνὴρ ἐκτετατήματα τῆς διομηχανιστικῆς ἐργασίας, εἰς τὸν λαὸν τροφὴν καὶ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἐπὶ εὐρυτέρῳ μελετῶν καὶ ἐργασίας εἰσόδου, τοῦ θαυμάσιου ἐκτετατήματα τῆς ἀπαρχᾶς προσφέρων, ὁ ἀνὴρ ἐκτετατήματα εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀνδράνας.

Ὁ ἀνὴρ ἐκτετατήματα τῆς διομηχανιστικῆς ἐργασίας, εἰς τὸν λαὸν τροφὴν καὶ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἐπὶ εὐρυτέρῳ μελετῶν καὶ ἐργασίας εἰσόδου, τοῦ θαυμάσιου ἐκτετατήματα τῆς ἀπαρχᾶς προσφέρων, ὁ ἀνὴρ ἐκτετατήματα εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀνδράνας.

Μεταθὺ τῶν παλαιῶν Τούρκων ἐπαγγελματιῶν ἔβρεκα τὸν Σουκερὴ μπῆν, ἔμπορον ὁ ὁποῖος μὲ ἔκρυψεν ὅτι εἶνε ὁ πρώτος εἰς τὴν πολιτείαν Τούρκος πρὸς ἐπῆρε τὴν ἀπόφασιν νὰ γίνῃ ἐκδοτὴς (ἐπαγγελματίας). Ἐγινε πρῶτος ἄνθρωπος καὶ εἰς τοὺς ἔλλους συμπατριώτας του θάρρος νὰ ἐκκαλήσων ἀπὸ τὸν τουρκικὸν προϋπολογισμόν. Τώρα, πηλὸς πιά, περιορίζεται νὰ παίρνῃ εἰς τὸ κατὰστῆμα του ἀπὸ τοὺς πελάτας τοὺς τὰ χρήματα, νὰ τὰ διακρίνῃ μὲ τὴν ἀφῆν του καὶ νὰ λέγῃ εἰς τὸν βοηθὸν του ἄλλωστ', γιὰς (Μουσερὴ γράφει). Ὁ Σουκερὴ μπῆνς ἐν σερκάνει σήμερον ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς καινικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς μεταβολῆς τοῦ τόπου.

Κ. Λ. ΚΟΥΚΚΙΑΝΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΠΙΣΤΕΜΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

Μακεδονία 22/12/50

(3)